च शैवं भागवतं तथा। तथान्यन्नारदीयं च मार्कण्डेयं च सप्तमम्॥ आग्नेयमष्टकं प्रोक्तं भविष्यन्नवमं तथा। दशमं ब्रह्मवैवर्तं लिङ्गमेकादशं तथा॥ वाराहं द्वादशं प्रोक्तं स्कान्दं चात्र त्रयोदशम्। चतुर्दशं वामनं च कौर्मं पञ्चदशं तथा॥ मत्स्यं च गारुडं चैव ब्रह्माण्डाष्टादशं तथा॥. –भुजा an epithet of the goddess महालक्ष्मी. –मूलम् The roots of the eighteen plants (Mar. बेल, ऐरणी, टेंटू, शिवण, पहाडमूळ, पुनर्नवा, रानउडीद, चिकणा, एरंड, जीवक, ऋषभक, जीवंती, शतावरी, तिरकांडें, ऊस, दर्भ, कसई, साळी). –विद्या the eighteen kinds of learning or lores; अङ्गानि वेदाश्चत्वारो मीमांसा न्यायविस्तरः। धर्मशास्त्रं पुराणं च विद्या ह्येताश्चतुर्दश॥ आयुर्वेदो धनुर्वेदो गान्धर्वश्चेति ते त्रयः। अर्थशास्त्रं चतुर्थं तु विद्या ह्यष्टादशैव तु॥ –विवादपदम् the eighteen subjects of litigation (causes of dispute); see Ms. 8. 4–7. –शिल्पशास्त्रोपदेशकाः Eighteen ancient writers on the science of Architecture; भृगुरत्रिर्वसिष्ठश्च विश्वकर्मा मयस्तथा। नारदो नग्नजिच्चैव विशालाक्षः पुरन्दरः ॥ १ ॥ ब्रह्मा कुमारो नन्दीशः शौनको गर्ग एव च। वासुदेवोऽनिरुद्धश्च तथा शुक्रबृहस्पती ॥२॥ अष्टादशैते विख्याताः शिल्पशास्त्रोपदेशकाः॥ Matsya P. –स्मृतिकारिन् *m.* pl. the eighteen Smṛitikāras or law-givers of the Āryas; विष्णुः पराशरो दक्षः संवर्तव्यासहारिताः। शातातपो वसिष्ठश्च यमापस्तम्बगौतमाः। देवलः शङ्खलिखितौ भरद्वाजोशनोऽत्रयः। शौनको याज्ञवल्क्यश्च दशाष्टौ स्मृतिकारिणः॥

अष्टावक्रः [अष्टकृत्वः अष्टसु भागेषु वा वक्रः] N. of a celebrated Brāhmaṇa, son of the great sage Kahoḍa. [Kahoḍa married a daughter of his preceptor Uddālaka, but he was so devoted to study that he generally neglected her. When once she was far advanced in pregnancy, the unborn son was provoked at his father's neglect of her and rebuked him for his absorption in study to the neglect even of his wife. The sage was very angry at this impertinence and condemned him to be born crooked; so he came forth with his eight (aṣṭa) limbs crooked (vakra); whence his name; यस्मात्कुक्षौ वर्तमानो ब्रवीषि तस्माद्वक्रो भवितास्यष्टकृत्वः Mb. when Kahoḍa was drowned into a river as the result of a wager in a dispute with a Buddhist, young Aṣṭavakra defeated the sage and delivered his father, who, being pleased, directed his son to bathe into the Samaṅgā river, on doing which the lad became perfectly straight. See Mb. Adhyāyas 132-34 of the Vanaparvan.]

अष्टाध्यायी *f.* N. of the Śatapatha Brāhmaṇa and also of Pāṇinī's grammar.

अष्टिः *f.* [अस्यते भूमौ क्षिप्यते अस्–क्तिन् पृषो० षत्वम्] 1 A die for playing. –2 A metre consisting of sixty-four syllables. –3 [अक्ष्–व्याप्तौ–क्तिन्] Pervasion, reaching (Ved.) इन्द्रं शुम्भास्म्यष्टये Av. 6. 54. 1. –4 The body (the instrument of enjoyment). –5 The number sixteen. –6 Seed. –7 Kernel. कन्दाष्टिभिर्मूलफलैः Bhāg. 4. 28. 36.

अष्टिन् *a.* Consisting of eight members or parts.

अष्ट्रा [अक्ष्यते चाल्यतेऽनया अक्ष्–करणे ष्ट्रन्] 1 A prick or goad for driving cattle, whip; Rv. 4. 57. 4, 6. 53. 9. –2 A part of the wheel of a chariot. –विन् *a.* obeying the goad (as a bull); शुनमष्ट्राव्यचरत् कपर्दी Rv. 10. 102. 8.

अष्ठिः *f.* 1 A stone or kernel. –2 Seed.

अष्ठीला [अष्ठिस्तत्तुल्यकठिनाश्मानं राति; रा-क, रस्य लः दीर्घः Tv.] 1 A round swelling below the navel produced by wind. –2 A kind of disease of urine. –3 A globular or round body (in general). –4 A round pebble or stone. ततो जज्ञे मांसपेशी लोहाष्ठीलेव संहता Mb. 1. 115. 12. –5 Kernel. –6 Seed corn.

अष्ठीलिका 1 A kind of abscess. –2 A pebble.

अष्ठीवत् *m., n.* [निपातोऽयम् P. VIII. 2. 12;] The knee, the kneebone.

अस् I. 2 P. [अस्ति, आसीत्, अस्तु, स्यात्; defective in non-conjugational tenses, its forms being made up from the root भू.] 1 To be, live, exist (showing mere existence); नासदासीन्नो सदासीत् Rv. 10. 129. 1; आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीत् Ait. Up. 1. 1. श्रुतिद्वैधं तु यत्र स्यात् Ms. 2. 14; शपथे नास्ति पातकम् 8. 112; न त्वेवाहं जातु नासम् Bg. 2. 12; आसीद्राजा नलो नाम Nala. 1. 1; Ms. 5. 79; न अस् not to be, to be lost, disappear, perish, नायमस्तीति दुःखार्ता Nala. 7. 16; अस्ति भोक्तुम् Sk. it has to be eaten; (for other uses of अस्ति see अस्ति s. v.). –2 To be (used as a copula or verb of incomplete predication, being followed by a noun or adjective or adverb; or some other equivalent); भक्तोऽसि मे सखा च Bg. 4. 3; धार्मिके सति राजनि Ms. 11. 11; आचार्ये संस्थिते सति 5. 80; so एवमेव स्यात्, तूष्णीमासीत् &c. –3 To belong to, be in the possession of (expressed in English by *have*), with gen. of possessor; यन्ममास्ति हरस्व तत् Pt. 4. 76; यस्य नास्ति स्वयं प्रज्ञा 5. 70; न हि तस्यास्ति किंचित् स्वम् Ms. 8. 417; नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य Bg. 2. 66. –4 To fall to the share of, to happen to or befall anyone (with gen.); यदिच्छामि ते तदस्तु Ś. 4; तस्य प्रेत्य फलं नास्ति Ms. 3. 139 he cannot enjoy or get. –5 To arise, spring out, occur; आसीच्च मम मनसि K. 142 (this) occurred to my mind. –6 To become; तां दृष्ट्वा दशविस्तारामासं विंशतियोजनः Rām.; also शुक्लीस्यात् राजसात् स्यात् &c. Sk. –7 To lead or tend to, turn out or prove to be (with dat.); स स्थाणुः स्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः V. 1. 1; संगतं श्रीसरस्वत्योर्भूतयेऽस्तु सदा सताम् 5. 24; oft. with dat. alone without अस्; यतस्तौ स्वल्पदुःखाय Pt. 1. –8 To suffice (with dat.); सा तेषां पावनाय स्यात् Ms. 11. 85; अन्यैर्नृपालैः परिदीयमानं शाकाय वा स्याल्लवणाय वा स्यात् Jagannātha. –9 To stay, reside, dwell, live हा पितः क्वासि हे सुभ्रु Bk. 6. 11. –10 To take place, happen. –11 To be in a particular relation, to be affected (with loc.); किं नु खलु यथा वयमस्यामेवमियमप्यस्मान् प्रति स्यात् Ś. 1. अस्तु well, let it be; एवमस्तु, तथास्तु so be it, amen. The form आस joined to roots in forming their periphrastic perfect is sometimes separated from the root and used by itself; तं पातयां प्रथममास पपात पश्चात् R. 9. 61, 16. 86. [cf. L. *est* and Gr. *esti*. with अस्ति; *esse*; Zend. *asti*; Pers. *hast*, *ast*] With अति